

ברכת המזון

יציאה ממקום הסעודה

פרק ד

כב. אסור לצאת ממקומו קדם שיברך ברכת המזון. (סעיף ט)

דברי אדמו"ר הזקן: במקרה שלכתחלה לא חשב ללכת למקום אחר, אסור לו לצאת ממקומו עד שיברך ברכת המזון - כי חוששים שאם יצא למקום אחר ישכח לחזור ולברך. אבל אם יש לפניו מצוה עוברת - לדגמה: תפלה במנין בבית הכנסת - מתיר לו לצאת ממקומו כדי לקיים את המצוה, בתנאי שלאחר מכן יחזר למקום הראשון ויברך שם ברכת המזון.

כג. אם עבר [=נהג שלא פדיון] ויצא ממקומו למקום אחר באמצע הסעודה - אינו צריך לברך שם 'המוציא' מחדש, אלא יכול להמשיך ולאכל שם כהמשך הסעודה. וישתדל לאכל שם פזית לחם, כדי שיוכל לברך ברכת המזון במקומו החדש. (סעיף ט)

דעת אדמו"ר הזקן: די באכילת מעט פת במקום החדש, ואפלו פחות מפזית.

כד. אם בשעת ברכת 'המוציא' היתה דעתו ללכת אחר כך לבית אחר - מתיר לכתחלה ללכת לשם, ולסיים שם את הסעודה ולברך, מפני שלכך נתפנו מלכתחלה. (סעיף כא)

פרק ו'

יד. יש לברך במקום האכילה. אף אם אכל והלך למקום אחר:

- אם יש לו שם לחם - יאכל ממנוי [ללא ברכת 'המוציא'] ויברך ברכת המזון במקומו החדש.
- אבל אם אין לו לחם במקום החדש - עליו לחזור למקום הקודם ולברך שם. אבל אם הדרוך רחוקה [וחושש שעד שילך יעברו זמן העפול] ישאר במקומו החדש ויברך בו ברכת המזון. (סעיף ח)

מנהג הספרדים: אם יצא ממקומו בשוגג - ישאר במקומו החדש ויברך. אף אם יצא ממקומו במזיד - לכתחלה יחזר למקומו, ויבריעבד - גם אם ברח במקומו החדש, יצא ידי חובה.

ברכה אחרונה בכלל

מקום הברכה וזמנה

פרק י'

כז. לכתחלה אסור לאדם לצאת ממקומו עד שיברך ברכה אחרונה, שפא ישכח לברך. (סעיף יא)

דעת אדמו"ר הזקן: בברכת 'מעין שלש' ישתדל לברך באותו מקום שאכל, אבל בברכת 'בורא נפשות' יכול לעמוד ממקומו וללכת למקום אחר ולברך שם.

ברכה ראשונה

שני מקום באמצע האכילה

פרק ט'

כט. אכל בחדר אחד ונטל המאכל בידו והלה לחדר אחר להמשיך לאכל - צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה, אף על פי שלא הסיח דעתו בינתיים, ואפילו חוזר לאכל במקום הראשון - מפניו שישנה מקומו בינתיים, נחשב כאלו הפסיק אכילתו. (סעיף יג)

דברי אדמו"ר הזקן: אם לכתחלה, כשברך בחדר זה היה בדעתו לשנות מקומו מחדר לחדר באותו בית באמצע אכילתו - אין צריח לחזור ולברך, אפילו אם אוכל בחדר השני מאכל אחר (שברפתו זהה למאכל הראשון).
 ואפילו כשלא חשב לכתחלה ללכת מחדר לחדר, ואפילו אם יצא מהבית לגמרי - אם במקום שאוכל עכשו יכול לראות את מקומו הראשון שאכל שם, לא נחשב הדבר שני מקום ואינו צריך לחזור ולברך.

ל. דין זה הוא בכל המאכלים והמשקאות מלבד הפת (הלחם). כי בפת, גם אם ישנה מקומו, אינו צריך לחזור ולברך 'המוציא' מפניו שנקבע סעיף דתו על הפת ולכן נחשב הכל לסעיף אחרת. (סימן מב, סעיף ט)

דעת אדמו"ר הזקן: דין זה של שני מקום המצריח ברכה מחדש, הוא רק בדברים שברפתם האחרונה היא 'בנרא נפשית'. אבל בדברים שברפתם האחרונה היא ברפת המזון או ברכה 'מעין שלש' - אין שני המקום מחייב ברכה מחדש.
 אף זה בתנאי שאכל כבר פזית ונתחייב בברפת המזון או בברכה 'מעין שלש'; ואם עדין לא אכל פזית וישנה מקומו - צריך לברך מחדש.

לא. אם עבר באותו חדר מפנה לפנה, לא נחשב הדבר כשני מקום, ואפילו אם החדר גדול מאוד. (סעיף טו)

לב. באותם דברים שבהם שני המקום מחייב ברכה מחדש, אפילו אם לא אכל במקום השני אלא רק יצא וחסר למקומו הראשון כדי לגמור אכילתו - צריך לברך מחדש ברכה ראשונה (במקום הראשון). (סעיף יד)

לג. במה דברים אמורים? כשהוא אוכל לבדו, או כשהוא אוכל עם אחרים וכלם שני את מקומם. אבל אם אחד נשאר על מקומו, אזי גם אלו שהלכו, דעתם לחזור אל זה שנשאר, ולגמור פאן את אכילתם - לכן כשחוזרים ואוכלים או שותים אינם צריכים לברך מחדש, פי מפניו שנשאר פאן אחד, לא נתבטלה הקביעות וכלם חוזרים לקביעותם ונחשב הכל כאכילה אחת. (סעיף יז)

דברי אדמו"ר הזקן: התועלת בזה שנשאר חלק מהאוכלים במקומם היא רק שלא יברך מחדש במקומו הראשון (מי שיצא וחסר). אבל אם רוצה לאכל במקום השני שאליו יצא - צריך לברך מחדש, ולענין זה לא יועיל מה שהניח קצת חברים.